

Országos Alkotmánybírósági Szimulációs Verseny

2019.

Versenyfeladat: „valódi” alkotmányjogi panasz tárgyában határozattervezet előkészítése

A jogeset

Az ügy előzményei

Egy hazai internetes sajtóorgánumon 2017. október 11-én megjelent egy névvel beazonosítható és fényképpel (egy fotó és videó megosztására alkalmas internetes oldalról „belinkelt” képpel) illusztrált írás „Bajban a hazai internet üdvöskéje – vagy mégsem?” címmel. A cikk szerint az egyik népszerű közösségi – főleg fotó és videó megosztásra alkalmas – bárki számára – nyilvános oldalon mintegy százötven-ezer követővel rendelkező személy devizában felvett lakáshitelének törlesztésével folyamatosan késedelembe esett, majd annak visszafizetésével teljes mértékben felhagyott. Mindeközben a fotó és videó megosztásra alkalmas közösségi oldalon – azt naponta frissítve – különböző utazásairól, luxus-termékek vásárlásáról, illetve az általa irányadónak tartott életvitelről szóló fotókat és videókat töltött fel. A cikk megemlíti, hogy az illető több, deviza-hitel „ellenes” tüntetésen is részt vett az abban érintettek mellett való „szolidaritás” jegyében, amelyekről szintén tudósított internetes profilján. A sajtóorgánum ezt követően – névtelen forrásokra hivatkozva – kiemeli, hogy az illető személy rendkívül értékes budai villájára a bank jelzálog bejegyzését kérte az illetékes földhivaltaltól. Az írás végül kitér arra, hogy az illető személy „egy országos jelentőségű adócsalási ügyben jogerősen elítélt emberekhez fűződő szoros üzleti kapcsolatai révén” könnyen nagyobb összegű pénzhez juthat, ezáltal pedig törlesztheti az érintett bank felé fennálló tartozásait. A cikk mindezeket követően azt is megjegyzi, hogy „egyesek kapcsolatai talán értékesebbek bármilyen munkával szerzett vagyonnál, akármilyen módon is származik ebből előnyük”. Az internetes sajtóorgánum kiadója az írás alatti szekcióban névtelen kommentálási lehetőséget biztosított az olvasók számára. Az érintett íráshoz számtalan észrevétel érkezett, amely több esetben – az érintett személy tevékenységét támogató, őt „védelmébe vevő” megjegyzés mellett – éles kritikát fogalmazott meg. Többen „linkelték” az illető internetes fiókján nyilvános fényképét személyes hozzászólásaikkal. Az egyik hozzászóló egy kép mellé a „Mindannyian tudjuk honnan és miből van pénze...” bejegyzést tette, míg a másik „Opportunista százlábú!”

kommentált tett közzé. A sajtóorgánum kiadója a cikk alatt megjelenő névtelen hozzászólásokat nem törölte internetes oldaláról.

Az érintett személy keresete a sajtóorgánummal szemben

Az írással érintett magánszemély jogi képviselője útján 2017. november 13-án keresettel fordult a Fővárosi Törvényszékhez az internetes sajtóorgánum kiadójával szemben a Ptk. 2:43. § d) pontjának (becsület és a jóhírnév), valamint a g) pontjának (képmáshoz és a hangfelvételhez való jog) megsértése miatt. A felperes előadta, hogy az internetes sajtóorgánum kiadója az engedélye nélkül „linkelte” a másik internetes oldalra feltöltött fényképét, holott személyes oldalán kifejezetten kikötötte, hogy az ott található tartalmak felhasználása engedélyéhez kötött. Kifogásolta a cikk tartalmát is, mert szerinte az egyfelől valótlan tényeket állít – fizetési nehézségei miatt az érintett bank bejegyzését kérte / bizonyos személyekkel üzleti kapcsolatban áll –, másfelől az életmódjára és elítélt bűnözőkhöz fűződő esetleges kapcsolataira tett megjegyzések becsületét és jóhírnevét sértik. A felperes előadta azt is, hogy a portál által nem moderált kommentek súlyosan becsületsértőek, azok emberi méltóságában sértik. A felperes kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperest internetes felületén bocsánatkérésre, 6 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére, illetve médiatartalmainak engedély nélküli felhasználásától való eltiltásra, valamint a sértő névtelen kommentek moderálására.

I. fokú ítélet – Fővárosi Törvényszék – 2018. október 18.

Az első fokon eljáró bíróság az indítványozó keresetének nagyobb részben helyt adott. Ítéletében megállapította a felperes személyiségi jogainak megsértését, kötelezte az internetes sajtóorgánum kiadóját, hogy az írást felületéről távolítsa el, a felperes felvételeinek további használatától tartózkodjon, illetve fizessen a felperes részére 5 000 000 forintot sérelemdíj jogcímen. Az első fokon eljáró bíróság – a bírósági gyakorlatra hivatkozva – megállapította, hogy a felperes státusza szerint semmiképpen nem közszereplő, továbbá saját internetes oldalán a közügyeket (devizahitel eljárások) is csak részlegesen, saját véleményét közölve érinti. A bíróság szerint nem releváns, hogy az indítványozó saját internetes oldalán ugyan nagyobbak tekinthető közönség előtt nyilvánul meg, de a közölt tartalmak nagyobb részt a mindennapi életet érintő kérdésekkel foglalkoznak. Mindezekre tekintettel tehát a felperes nem kötelezhető a közszereplőkre vonatkozó nagyobb fokú tűrés kötelezettség elvárására. Az ítélet azt is rögzíti, hogy a felperes profilján kifejezetten kikötötte, hogy az általa előállított tartalmak felhasználására engedélye nélkül nem kerülhet sor, tehát azokat az alperes jogszerűtlenül „linkelte” a cikkben illusztrációként. Az első fokon eljáró bíróság a cikk alatt közzétett kommentek

tekintetében pedig rögzítette, hogy habár az alperes nyújtott számokra felületet, azok tartalmáért nem felel, mivel ellenkező esetben – a tartalom alapú moderálás – cenzúrához vezetne.

Fellebbezés – 2018. november 6. és november 13.

Az első fokú ítélettel szemben jogi képviselője útján mind az alperes, mind pedig a felperes fellebbezéssel élt az ítélet kézhezvételétől számított 30 napon belül. Az alperes álláspontja szerint az általa közölt írás véleményt jelenít meg egy olyan személlyel szemben, aki tevékenységét nagy nyilvánosság előtt fejti ki és több esetben a széles közvéleményt is érintő kérdésekben nyilvánul meg. Kiemelte, hogy a felperes „bizonyíthatóan” üzleti kapcsolatban áll egy országos adócsalási ügyben elítélt személyekkel, ezért vagyoni helyzetére vonatkozó megállapítások is a szólás- és sajtószabadság védelmi körébe esnek. Mindezek mellett a felperes aktívan részt vesz és véleményt formál a társadalom széles rétegeit érintő, úgynevezett „deviza-pereket” érintő tüntetésekből. Álláspontja szerint az általa közölt írás nem tartalmaz olyan megfogalmazásokat, amelyek a felperest méltóságában sértenék, ezért azok az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésének védelme alatt állnak. Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítéletnek a kommentekre vonatkozó – a felperesi keresetet elutasító – részét nem érintette.

A felperes ezzel szemben az elsőfokú ítéletet éppen az íráshoz fűzött kommentek miatt vitatta. Álláspontja szerint az internetes sajtóorgánum kiadóját – mivel az felületet biztosít a kiemelten névtelen kommentek számára – objektív felelősség terheli az ott megjelenő tartalmakért, ezért ismételten kérte, hogy a másodfokú bíróság e tekintetben is marasztalja el az alperest.

II. fokú ítélet – Fővárosi Ítéltábla – 2018. november 28.

A Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítéletet részben megváltoztatta, egyebekben azt helybenhagyta, az alperes fellebbezését elutasította. Az ítéltábla álláspontja szerint az első fokon eljáró bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes státuszára tekintettel (nem politikus / közéleti szereplő) nem tekinthető közszereplőnek, ezért személyiségi jogainak sérelmét nem köteles fokozottan tűrni. A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán ugyanakkor megállapította az alperes felelősségét az írás alatt megjelent névtelen kommentek tekintetében is. Az ítéltábla kifejtette, hogy a kiadó felületet biztosított a névtelen észrevételezés számára, amelyből következik, hogy azok szűrésére, a sértő tartalmak eltávolítására is lehetősége lett volna. Az ítéltáblai ítélet – a bírósági gyakorlatra tekintettel – rögzíti továbbá, hogy ha a kiadó felületet biztosít nyilvános hozzászólások számára, akkor azokért objektív

felelősséggel tartozik. Az ítéltábla megjegyezte azt is, hogy az ügyben kérdéses hozzászólások (pl.: „Opportunista százlábú!”) különösen bántóak, azok a felperest méltóságában sértik. Mindezekre tekintettel az ítéltábla e vonatkozásban is megállapította az alperes kiadó felelősségét a felperes személyiségi jogainak megsértésében és a sérelemdíj összegét 6 000 0000 forintra emelte.

Az alperes alkotmányjogi panasza – postára adva: 2019. február 3.

Az alperes sajtóorgánum kiadója (a továbbiakban: indítványozó) az Ítéltábla támadott ítéletét 2018. december 5-én vette át. Az indítványozó jogi képviselője útján – az Abtv. 27. §-a alapján – előterjesztett alkotmányjogi panaszában mind a másod-, mind az első fokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és azok megsemmisítését kérte. Az indítványozó előadta, hogy a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, a IX. cikk (1) és (2) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét. Az indítványozó hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) 10. cikkének sérelmére is. Az indítványozó előadta, hogy a bíróságok nem értékelték az eset összes körülményeit, nem vették figyelembe, hogy a perbeli felperes nagy nyilvánosság véleményének befolyásolására alkalmas tevékenységet folytat – nyilvános – internetes oldalán. Az indítványozó szerint kiemelten fontos körülmény, hogy a felperes a társadalom nagy részét érintő kérdésekben is megnyilvánul, illetve, hogy bizonyíthatóan kapcsolatban áll egy országos méretű adócsalási ügy elíteltjeivel. Érvelése szerint az ezekről való tudósítás (tényállítás) egyfelől közérdekűnek tekinthető, másfelől pedig a felperes személyének magatartására tekintettel megalapozottan állítható, hogy közéleti szereplőnek tekinthető, ezért fokozottan tűrni köteles az őt és tevékenységét érintő véleményeket. Az indítványozó az Alkotmánybíróság, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára tekintettel mindezt úgy véli, hogy e közlések az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, valamint az Egyezmény 10. cikkének védelme alatt állnak. Az indítványozó ezzel kapcsolatosan megjegyzi, hogy az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelt jelentőségű alapjog, amelynek csak kevés más alapjoggal – így az emberi méltósághoz való joggal – szemben kell engednie. Az indítványozó rámutat, hogy a közölt írás egyáltalán nem tartalmaz emberi méltóságot sértő megállapításokat, a támadott ítéletek ezért is sértik az Alaptörvény és az Egyezmény megjelölt rendelkezéseit. A felperes fényképének „linkelésével” kapcsolatosan előadja, hogy a felperes valóban feltételhez kötötte annak felhasználását, de az indítványozó azt nem „letöltve” majd azt terjesztve, hanem a felperes oldalára irányuló link beillesztésével – tehát a forrás megjelölésével, azt illusztrációként használta fel, így az e tekintetben marasztaló bírósági ítéletek

sértik a véleménynyilvánítás szabadságához való alapjogát. A közzétett íráshoz fűzött kommentek tekintetében az indítványozó előadta, hogy azok tartalmára – tiszteletben tartva mások véleménynyilvánítási szabadságát – nem volt ráhatással, felelősség ezekért nem terheli. Az indítványozó a sajtószabadság védelme alatt biztosított „kommentálási” felületet, azonban ez még önmagában nem állapítja meg objektív felelősségét, így az ezt kimondó másodfokú ítélet sérti az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében biztosított alapjogát. Az indítványozó sérelmezi azt is, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe az eset összes körülményét, amely mind az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének, mind pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vezetett. Végül kifejti, hogy a másodfokú bíróság gyakorlatilag megismételte és kritika nélkül elfogadta az első fokú bíróság megállapításait, ezért az ítélet sérti mind az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát, mind pedig a 28. cikkét.